

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 10 юни 2022 г.
(OR. en)

10124/22

RECH 369
COMPET 489

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

Дата: 10 юни 2022 г.

До: Делегациите

№ предх. док.: 9517/1/22 REV 1

Относно: Европейски мисии

– Заключение на Съвета (приети на 10 юни 2022 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно европейските мисии, които Съветът прие на 3877-ото си заседание от 10 юни 2022 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА ОТНОСНО ЕВРОПЕЙСКИТЕ МИСИИ

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПРИПОМНЯ

- Регламент (ЕС) 2021/695 за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за определяне на нейните правила за участие¹, в който се определят по-специално характеристиките на европейските мисии и се набелязват областите, в които могат да бъдат създадени такива мисии;
- Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“², което, наред с другото, определя ролята на комитетите на мисиите;
- заключенията си от декември 2020 г. относно новото европейско научноизследователско пространство³, в които се прави позоваване на принципа на насоченост, многостепенно управление и участие на гражданите, с цел да се постигне максимално въздействие на инвестициите в научни изследвания и иновации;
- заключенията си от септември 2021 г., озаглавени „Глобален подход към научните изследвания и иновациите – Стратегия на Европа за международното сътрудничество в един променящ се свят“⁴, в които се подчертава необходимостта от укрепване на съществуващите многостранни партньорства и алианси в областта на научните изследвания и иновациите;
- Препоръка (ЕС) 2021/2122 на Съвета относно Пакт за научни изследвания и иновации в Европа⁵, в която се определят приоритетните области за съвместни действия в ЕС, включително съвместно справяне с предизвикателствата на екологичния преход и цифровата трансформация и увеличаване на участието на обществото в европейското научноизследователско пространство;

¹ ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1.

² ОВ L 167I, 12.5.2021 г., стр. 1.

³ 13567/20.

⁴ 12301/21.

⁵ ОВ L 431, 2.12.2021 г.

- съобщението на Европейската комисия от декември 2019 г. относно Европейския зелен пакт⁶ и съобщението на Европейската комисия от юли 2021 г. относно пакет „Подготвени за цел 55“ („Fit for 55“): постигане на целта на ЕС в областта на климата до 2030 г. по пътя към неутралност по отношение на климата⁷;
- съобщението на Европейската комисия от септември 2021 г. относно европейските мисии⁸, в което се посочват пет европейски мисии;
- целите на Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие, приета през 2015 г., която служи като основа за разработването и изпълнението на европейските мисии;

I. Насочване на европейските научни изследвания и иновации към осигуряването на подкрепа за публични политики, които отговарят по-добре на обществените предизвикателства

1. ИЗТЪКВА, че основните характеристики на ориентирания към мисиите подход са:
 - съвместен, транснационален, приобщаващ, мултидисциплинарен и междусекторен подход за справяне със сложни обществени предизвикателства чрез разработване на системен и координиран подход по цялата верига за създаване на стойност на равнището на ЕС, на национално, регионално и местно равнище чрез съответните участници, публични политики, частни инициативи и инструменти и програми за финансиране в рамките на определен срок и с измерими цели;
 - елементът „насоченост“, който цели стратегическо насочване и приоритизиране на научните изследвания и иновациите и други секторни инвестиции на европейско, национално и регионално равнище като част от процеса на стратегическа координация между научните изследвания и иновациите и други съответни области на политиката, за да се постигне въздействие върху обществото и изготвянето на политики чрез науката и технологиите;
 - процесът на съвместно проектиране, съвместно изпълнение и съвместен мониторинг с участници от публичния и частния сектор и гражданското общество на национално, регионално и местно равнище;

⁶ COM(2019)640 final.

⁷ COM(2021)550 final.

⁸ COM(2021) 609 final.

2. ПРИПОМНЯ, че научните изследвания и иновациите стоят в основата на европейските мисии и че постигането на техните цели изисква краткосрочни, средносрочни и дългосрочни действия във всички съответни секторни политики от страна на публичните участници, частния сектор и гражданското общество, както и подходящо финансиране; ПРИЗОВАВА по-специално Комисията и държавите членки да прилагат съгласувани публични политики, основани на най-съвременните научни и технологични постижения в рамките на европейските мисии, включително политики, които стимулират търсенето, насърчават създаването на по-висока стойност на знанията и насърчават промяна в поведението;
3. ПРИПОМНЯ, че „Хоризонт Европа“ финансира само дейности в областта на научните изследвания и иновациите, като другите дейности се финансират чрез съответната програма в другите секторни политики съгласно приложимите правила на съответните програми; ПРИПОМНЯ, че стратегическият план в рамките на „Хоризонт Европа“ има за цел да насърчава полезните взаимодействия между „Хоризонт Европа“ и други съответни политики и програми на Съюза;
4. ИЗТЪКВА значението на научноизследователските инфраструктури за постигането на целите на европейските мисии, по-специално чрез техния мултидисциплинарен капацитет за научни изследвания, включително в областта на социалните и хуманитарните науки; НАБЛЯГА на ключовата им роля в разработването на модерни технологии и методики и на връзките им с образованието и частния сектор; ОТБЕЛЯЗВА значението на Европейския стратегически форум за научноизследователски инфраструктури, за да се направлява стратегическото развитие на тези инфраструктури и да се насърчава техният принос за изпълнението на европейските мисии; ПОДЧЕРТАВА, че технологичните инфраструктури могат също така да допринесат за изпълнението на европейските мисии;
5. СЧИТА, че обществените предизвикателства, обхванати от европейските мисии, са от глобален характер; НАСЪРЧАВА Комисията да поощрява международното сътрудничество, включително чрез полезни взаимодействия с насочени към мисиите международни инициативи, когато това допринася за целите на европейските мисии, като същевременно се гарантира зачитането на основните принципи и ценности на ЕС и защитата на интересите на ЕС;

II. Осигуряване на ефективното управление на европейските мисии

6. ИЗТЪКВА, че успехът на европейските мисии изисква ефективен модел на многостепенно управление между съответните участници, публични политики, частни инициативи и инструменти и програми за финансиране; ПРИЗНАВА необходимостта от адаптиране на управленския модел към всяка от европейските мисии;
7. СЧИТА, че ефективното управление следва да се основава на хоризонтален и вертикален подход съгласно съответните отговорности; ОПРЕДЕЛЯ хоризонталното управление като координация между съответните участници, публични политики, частни инициативи и инструменти и програми за финансиране на едно и също административно равнище, а вертикалното управление — като координация между съответните участници, публични политики, частни инициативи и инструменти и програми за финансиране на различни равнища: европейско, национално, регионално и местно;

A. Хоризонтално управление

8. ПРИПОМНЯ, че успехът на европейските мисии се основава на ефективни полезни взаимодействия между „Хоризонт Европа“, включително нейните европейски партньорства, и други съответни програми на Съюза, така че да се гарантира съгласувано програмиране и съфинансиране; ПРИКАНВА Комисията да въведе и впоследствие да приведе в действие необходимите условия за осигуряване на допълващи действия за всички съответни програми на ЕС както на равнището на тематичното програмиране, така и на равнището на отделните проекти; ПРИЗНАВА значителните усилия, положени от Комисията за създаване на координационни органи между различните ѝ служби с цел насърчаване на тези полезни взаимодействия; ПОДЧЕРТАВА, че управлението на европейските мисии в рамките на Комисията следва да отразява преобразувания и системен характер на европейските мисии; ПРИЗОВАВА Комисията да представи подробно картографиране на действията, които трябва да бъдат предприети, и на съответното им финансиране по линия на други съответни политики, програми и инициативи на Съюза, така че да се гарантира съгласувано тематично програмиране и изпълнение на всяка мисия на ЕС; НАСТОЯТЕЛНО ПРИЗОВАВА Комисията да осигури допълнителни значителни инвестиции от други съответни програми на Съюза, които да са съизмерими с инвестициите по „Хоризонт Европа“ в подкрепа на европейските мисии;

9. ПРИКАНВА държавите членки да вземат предвид специфичните цели на европейските мисии в своето национално секторно програмиране и в националните си секторни политики, както и в програмите на ЕС при децентрализирано управление;
ПРИЗОВАВА Комисията да въведе необходимите мерки и административни насоки за насърчаване на полезните взаимодействия с програмите на ЕС при децентрализирано управление, по-специално Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), Кохезионния фонд, Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), Фонда за справедлив преход, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), както и Механизма за възстановяване и устойчивост и националните стратегически планове на общата селскостопанска политика (ОСП); ПРИПОМНЯ значението на стратегиите за интелигентна специализация и националните планове за възстановяване и устойчивост като полезен инструмент за програмиране, който да допринесе за постигането на целите на европейските мисии;
10. ПРИКАНВА Комисията да проучи възможността за създаване на схема за етикетиране на поканите за представяне на предложения, стартирани от програми на Съюза за финансиране, различни от „Хоризонт Европа“, с цел, наред с другото, да се улесни изграждането на портфейлите на мисиите, да се повиши видимостта на свързаните инициативи и да се съберат резултатите от тях, като по този начин се допринесе за постигането на целите на европейските мисии;
11. ОТБЕЛЯЗВА стратегическата роля на комитетите на мисиите при формулирането на съвети по време на подготовката и жизнения цикъл на европейските мисии; ПРЕДЛАГА тези съвети да бъдат взети предвид от Комисията на подходящо политическо равнище, като се има предвид междусекторният характер на европейските мисии; ПРИКАНВА Комисията да докладва редовно на стратегическата конфигурация и да информира съответните тематични състави на програмния комитет на „Хоризонт Европа“ относно резултатите от работата, извършена от комитетите на мисиите; ПРИПОМНЯ значението на експертните познания относно ангажираността на гражданите в комитетите на мисиите;

12. ИЗТЪКВА, че усилия за хоризонтално управление следва да се предприемат и на равнището на държавите членки; НАСЪРЧАВА държавите членки да въведат подходящи структури за управление, за да дадат възможност на съответните си участници, публични политики, частни инициативи и инструменти и програми за финансиране да допринасят за постигането на целите на европейските мисии; ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ естеството на жизнения цикъл на мисиите, в които има специфични участници, политики и инструменти, които са от значение на различни етапи от процеса на управление; Поради това ИЗТЪКВА, че не съществува един-единствен модел на управление и че държавите членки са свободни да установяват механизми за управление в съответствие със собствените си структури и потребности; ПРИКАНВА Комисията активно да насърчава и улеснява обмена на добри практики между държавите членки относно подходящи модели на управление за европейските мисии;

Б. Вертикално управление

13. ПРИЗНАВА, че ефективната координация при вземането на решения на европейско, национално, регионално и местно равнище е от съществено значение за успеха на европейските мисии; ПРИКАНВА Комисията и държавите членки да гарантират, че тези равнища участват по подходящ начин; ПРИПОМНЯ, че е важно да се осигури участието на стратегическата конфигурация и на съответните тематични състави на програмния комитет на „Хоризонт Европа“, с което да се вземе предвид националният контекст и възможностите за подобряване на привеждането в съответствие с дейностите за научни изследвания и иновации, провеждани на национално равнище;
14. ИЗТЪКВА необходимостта от анализ на целесъобразността и потенциала на инструментите и инициативите на равнище ЕС и на национално, регионално и местно равнище, по-специално на партньорствата, и на междуправителствените инструменти, за да се допринесе за постигането на целите на европейските мисии; ПРИКАНВА Комисията да извърши този преглед в тясно сътрудничество с други заинтересовани страни; ПРИКАНВА държавите членки да набележат национални, регионални и местни програми или инициативи, включително резултатите от тях, които могат да допринесат за успеха на европейските мисии; ПРИКАНВА Комисията, съвместно с държавите членки, да установи гъвкава методика, която държавите членки и регионите да могат да използват при определянето на такива инициативи или други мерки, които биха могли да допринесат за успеха на европейските мисии и тяхната координация на европейско, национално, регионално и местно равнище;

15. ПРИЗНАВА специфичната роля на регионалните и местните органи в изпълнението на европейските мисии; ИЗТЪКВА, че местните и регионалните власти играят ключова роля в подкрепата на демонстрационни инициативи за изпробване на решения, включително научни и технологични решения, с крайните потребители и гражданите;
16. ОТБЕЛЯЗВА, че общностите на знание и иновации на Европейския институт за иновации и технологии (EIT) са общоевропейски екосистеми за научни изследвания и иновации, които обединяват различни участници, и че алиансите на европейските университети също могат да допълнят тази динамика, по-специално в рамките на своето измерение, свързано с научните изследвания и иновациите; Поради това ПРИКАНВА Комисията и държавите членки да насърчават съгласуваността между постигането на целите на европейските мисии и действията на EIT и неговите общности на знание и иновации, както и да насърчават дейностите, провеждани от алиансите на европейските университети в рамките на тяхното измерение за научни изследвания и иновации;
17. ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ потенциала на инструмента на центровете на ЕНП за укрепване на капацитета на регионалните екосистеми за научни изследвания и иновации, за създаване на рамкови условия за сътрудничество и за установяване на връзки между екосистемите на европейско равнище;

В. Управление на портфейлите на мисиите

18. ИЗТЪКВА значението на съгласуваното управление на проекти и действия, финансирани на европейско, национално, регионално и местно равнище, които допринасят за постигането на целите на мисиите; ПРИПОМНЯ, че европейските мисии трябва да се изпълняват чрез портфейлен подход, състоящ се от съгласувана група от дейности; ОТБЕЛЯЗВА, че портфейлът на мисиите следва да отразява цялата верига за създаване на стойност, включително аспектите, свързани със социалните и хуманитарните науки; Поради това ПРИПОМНЯ важността на фундаменталните научни изследвания за изграждането на портфейла, както и значението на проектите с висок потенциал за иновации и високо равнище на риск, например в ключови и стратегически за Съюза сектори, подкрепяни от Европейския съвет по иновациите (ЕСИ);

19. ИЗТЪКВА значението на управлението на портфейла на мисията, като се насърчава необходимата гъвкавост при програмирането, изпълнението, състава на портфейла и преориентирането през целия жизнен цикъл на европейската мисия; ПРИКАНВА Комисията редовно да информира стратегическата конфигурация на програмния комитет на „Хоризонт Европа“ за методите, използвани при управлението на портфейла на мисията, и за постигнатия напредък;
20. ПРИПОМНЯ, че портфейлът на мисията следва да включва дейности, финансирани на европейско, национално, регионално и местно равнище; НАСЪРЧАВА Комисията да засилва и поощрява обмена на добри практики между държавите членки относно управлението на портфейлите на мисиите на национално равнище и на равнище ЕС; ПРИЗНАВА значението на дейностите за стратегическо прогнозиране с цел предвиждане и отчитане на научните, технологичните и социално-политическите смущения при изпълнението на европейските мисии;

III. Ангажираност на гражданите

21. ПОТВЪРЖДАВА, че справянето с обществените, екологичните и икономическите предизвикателства може да бъде постигнато единствено чрез укрепване на връзката между създаването на политики, науката и обществото; ОТБЕЛЯЗВА, че пандемията от COVID-19 и някои от предизвикателствата на екологичния преход и цифровата трансформация, като например изменението на климата и предизвикателствата, стоящи в основата на развитието на ключови цифрови технологии, показаха значението на укрепването на отношенията между науката и обществото; ИЗТЪКВА значението на укрепването на доверието на обществото в науката, насърчаването на основани на знанието умения за критично мислене и противодействието на разпространението на псевдонауки и дезинформация; ПРИЗНАВА, че засилването на активната роля и ангажираността на гражданите в областта на научните изследвания и иновациите е едно от средствата за постигане на тази цел;
22. ПОДЧЕРТАВА ангажираността на гражданите в науката, като тя спомага за осведомеността и обществените промени; това е още по-важно в контекста на европейските мисии, тъй като те в крайна сметка имат за цел да подобрят живота на гражданите; ИЗТЪКВА значението на активното участие на недостатъчно представените групи;

23. ПРИПОМНЯ, че за да се осигури пълният успех на европейските мисии, ангажираността на гражданите в целия ЕС следва да се осъществява от първите етапи на определяне на конкретните европейски мисии и по време на тяхното планиране, изпълнение и мониторинг; ПРИКАНВА Комисията да изготви план за обществена ангажираност и комуникация за всяка мисия и да оцени ефективността на тези планове в процеса на мониторинг, оценка, преглед и последващи действия във връзка с европейските мисии; ПРИКАНВА държавите членки да насърчават обществената ангажираност и планове за комуникация на национално, регионално и местно равнище и да разработят, когато е целесъобразно и на доброволна основа, специални планове за обществена ангажираност и комуникация; ПРИЗОВАВА Комисията активно да улеснява обмена на добри практики относно ангажираността на гражданите в европейските мисии;
24. ПРИПОМНЯ, че висшите училища и институтите за научни изследвания и технологии са посредник между науката и обществото и играят активна роля за укрепването на демократичните ценности и практики, подготовката на студентите за активно гражданство и гражданска ангажираност и подхранването на обществения дебат с научно обоснована информация; НАСЪРЧАВА Комисията и държавите членки да си сътрудничат с висшите училища и институтите за научни изследвания, които действат като евентуални посредници между европейските граждани и европейските мисии, когато е целесъобразно, с цел насърчаване на обществените промени;

IV. Мониторинг, преглед и оценка на европейските мисии

25. ПРИПОМНЯ, че Комисията трябва да извърши оценка на първите европейски мисии и да направи преглед на областите на европейските мисии не по-късно от 31 декември 2023 г. и преди приемането на решение за създаване на нови мисии или за продължаване, прекратяване или пренасочване на текущите европейски мисии; ПРЕПОРЪЧВА да не се стартират нови мисии в рамките на съществуващите области на действие и да не се предлагат нови области, докато не бъде направена положителна оценка на текущите мисии; ПРИКАНВА Комисията, предвид междусекторното измерение на европейските мисии и тяхното въздействие върху съгласуването на националните политики извън областта на научните изследвания и иновациите, да информира Съвета за всяко бъдещо развитие, свързано с европейските мисии;

26. ИЗТЪКВА, че европейските мисии следва да се ползват от прозрачна, съобразена с равенството между половете и стабилна система за мониторинг и оценка, основана на целите на съответната европейска мисия, с което да се отрази нейното системно и динамично измерение;
27. ПОДЧЕРТАВА, че тази система за мониторинг и оценка следва да позволява и периодична оценка на напредъка, постигнат във връзка с междинните и крайните цели на различните проекти и дейности, допринасящи за европейските мисии, за да се гарантира, че те вървят по план и че поставените цели са постигнати;
28. ПРИКАНВА Комисията да разработи методики и процеси за мониторинг и анализ на европейските мисии, основани, наред с другото, на съществуващия експертен опит, със специфични количествени и качествени ключови показатели за изпълнение, адаптирани към спецификата на ориентирания към мисиите подход, включително неговия системен характер, и да информира Съвета за това; ПОДЧЕРТАВА потенциала на използването на иновативни методики, като например разработените в контекста на Индекса на ОИСР за подобряване на живота и информационното табло за мониторинг в рамките на Зеления пакт; ПОДЧЕРТАВА значението на създаването на механизъм за оценка на въздействието на европейските мисии;
29. ПРИКАНВА Комисията да представи на Съвета мерки за стимулиране и подобряване на знанията, придобити в рамките на европейските мисии в Европа, за да се гарантира, че всички държави в Европа могат да се възползват от резултатите.
-